

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษา การสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและการพัฒนารูปแบบ

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำสาระสำคัญของรูปแบบสู่การ

ปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 4 การยืนยันรูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นตอนที่ 5 การบูรณาการเป็นรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษา การสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์

ผู้ทรงคุณวุฒิ

การดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนนี้ เป็นการตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 ที่ได้ศึกษาสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษา สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระผู้ทรงเป็นแบบอย่างแก่พสกนิกรได้พระราชทานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่พสกนิกรทุกหมู่เหล่า โดยเฉพาะนักศึกษาเพื่อนำไปพัฒนาตนเองในการศึกษาของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. การกำหนดกรอบแนวคิดเพื่อสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์และนำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ การกำหนดกรอบในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิมีเนื้อหาครอบคลุมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้มีการสังเคราะห์บูรณาการเข้ากับหลักการพัฒนาตนเองในการศึกษาของนักศึกษามีเนื้อหาครอบคลุม (1) การเรียนรู้เพื่อรู้ (2) การเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ (3) การเรียนรู้เพื่อเป็นพลเมืองที่ดี (4) การเรียนรู้เพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และ (5) การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงตนเองและสังคม ซึ่งมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้แก่ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัว โดยมีเงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรมอย่างบูรณาการกัน

จากกรอบที่เป็นแนวคิดที่ศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดดังกล่าวมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อให้แน่ใจว่าความแตกต่างของข้อมูล ที่ได้รับ ไม่ใช่เป็นผลจากการตั้งคำถามที่แตกต่างกัน (สุภางค์ จันทวานิช, 2550 : 75 - 76) ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์ 4 ท่าน มีรายชื่อดังนี้

1. ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยะพันธ์ แสนทวีสุข มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
3. รองศาสตราจารย์ ดร.สนั่น การค้า มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระพล ศรีเสริมผล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
5. ดร.เกรียงศักดิ์ โชควรรกุล มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวข้างต้น เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วมในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการสอนนักศึกษาหรือปฏิบัติในลักษณะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านปรัชญาในประเภทหรือสาขาต่าง ๆ

ที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งเป็นผู้ที่อยู่ในสายงานแนะแนว หรือสายงานกิจการนักศึกษา สายงานการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษา ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้

- (1) เป็นหรือเคยเป็นผู้บริหารมหาวิทยาลัยหรือเคยเป็นผู้บริหารระดับรองอธิการบดีขึ้นไป ด้านกิจการนักศึกษา การพัฒนานักศึกษาทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐหรือเอกชน หรือ
- (2) เป็นผู้มีประสบการณ์ทางวิชาการด้านปรัชญาในประเภทหรือสาขาต่าง ๆ หรือเป็นราชบัณฑิต ประเภทปรัชญาอันได้แก่อภิปรัชญา ญาณวิทยา ตรรกศาสตร์ จริยศาสตร์หรือสุนทรียศาสตร์หรือที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับอุดมศึกษาทั้งของรัฐหรือเอกชน
- (3) เป็นผู้มีตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่รองศาสตราจารย์ขึ้นไป หรือ
- (4) เป็นอาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาตรีขึ้นไปในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐหรือเอกชนไม่น้อยกว่า 10 ปีหรือ
- (5) เป็นผู้สร้างคุณประโยชน์ต่อวงการศึกษาศาสนา วัฒนธรรมที่ได้มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอันเป็นที่ยอมรับต่อสาธารณชน

3. ขั้นตอนการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้ประสานกับมหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานต้นสังกัดหรือติดต่อโดยตรงกับผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์ โดยกำหนดวันเวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์ รวมทั้งได้ขออนุญาตผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อบันทึกเสียงคำสัมภาษณ์พร้อมกับนำคำสัมภาษณ์มาจัดพิมพ์

4. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ หลังจากได้สัมภาษณ์เรียบร้อยแล้ว จึงนำข้อมูลในการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอเป็นความเรียงครอบคลุมเนื้อหาการวิจัยเรื่องรูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาตนเองในการศึกษาของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อันเป็นการตอบคำถามการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 อนึ่งข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษา การสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้นำไปกำหนดเป็นกรอบแนวคิดและเป็นประเด็นในการสร้างหรือร่างรูปแบบเพื่อการวิจัยในขั้นตอนต่อไป

5. ขั้นสร้างหรือร่างรูปแบบ ผู้วิจัยนำผลจากการศึกษา สังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและผลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว นำมาบูรณาการร่างหรือสร้างเป็นรูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาตนเองในการศึกษาของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้กลมกลืนกัน ซึ่งประกอบด้วย (1) การเรียนรู้เพื่อรู้ (2) การเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ (3) การเรียนรู้เพื่อเป็นพลเมืองที่ดี (4) การเรียนรู้เพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และ (5) การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงตนเองและสังคม ซึ่งมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัว โดยมีเงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรมอย่างบูรณาการตามองค์ประกอบของรูปแบบได้แก่หลักการเหตุผล วัตถุประสงค์ สารสำคัญหรือเนื้อหาสาระของรูปแบบ 5 ด้านดังกล่าว แนวทางการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ และเงื่อนไขการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและการพัฒนารูปแบบ

เป็นขั้นตอนในการสร้างหรือร่างและพัฒนารูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาตนเองในการศึกษาของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อเป็นการตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 ที่ต้องการสร้างและพัฒนารูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาตนเองในการศึกษาของนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยดำเนินการโดยการนำผลจากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 คือการศึกษา

การสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ มาสร้างหรือร่างเป็นรูปแบบ ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญประกอบด้วย

1. หลักการเหตุผลของรูปแบบ

2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

3. สารสำคัญหรือเนื้อหาสาระของรูปแบบครอบคลุม (1) การเรียนรู้เพื่อรู้ (2) การเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ (3) การเรียนรู้เพื่อเป็นพลเมืองที่ดี (4) การเรียนรู้เพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และ (5) การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงตนเองและสังคม ซึ่งมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้แก่ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัว โดยมีเงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรมอย่างเป็นกระบวนการบูรณาการกัน กระบวนการบูรณาการจึงเป็นกระบวนการผสมผสานเชื่อมโยงองค์ความรู้ตั้งแต่ 2 องค์ความรู้ขึ้นไปเข้าด้วยกันอย่างสอดคล้องเป็นระบบ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2555 : 293)

4. แนวทางการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติและ

5. เงื่อนไขการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ

หลังจากผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบแล้ว ซึ่งได้นำมาพัฒนาโดยการจัดกลุ่มสนทนาคั้งที่ 1 (Focus Group Discussion 1) ซึ่งเป็นวิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเจาะจงเลือกผู้ทรงคุณวุฒิร่วมกลุ่มสนทนาที่มีความรู้ความสามารถในประเด็นของกลุ่มสนทนา เพื่อสรุปหาความเห็นที่สอดคล้องกันของกลุ่มซึ่งอาจใช้ผู้ร่วมกลุ่มสนทนาประมาณ 6-12 คน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2555 : 228-229) ในการนี้ผู้วิจัยเชิญผู้ร่วมสนทนาที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกสาขาวิชาการบริหารการศึกษาหรือการอุดมศึกษา หรือ

2. เป็นผู้บริหารมหาวิทยาลัยตั้งแต่ระดับหัวหน้าภาควิชาขึ้นไป หรือ

3. เป็นผู้รับผิดชอบงานด้านกิจการนักศึกษาหรือกิจกรรมการพัฒนานักศึกษา หรือ

4. เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นที่ยอมรับ หรือ

5. เป็นผู้ทีศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้ เกี่ยวกับกิจการนักศึกษาหรือเกี่ยวกับการพัฒนาจิตอาสา หรือ

6. เป็นผู้บริหารสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

ผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คนได้แก่

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริ เจริญวัย

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

2. รองศาสตราจารย์ ดร.ชาญชัย อินทรประวัติ

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิกุล ภูมิโคกรักษ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตนกร ยัมประเสริฐ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรองทิพย์ นาควิเชตร

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สงวนพงศ์ ชวนชม

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

7. อาจารย์ ดร.วรสิทธิ์ รัตนวราหะ

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

ในการจัดอภิปรายกลุ่มสนทนานี้ ผู้วิจัยได้จัดเตรียมเอกสารประกอบกิจกรรมการสนทนา ประกอบด้วย (1) สรุปเค้าโครงการวิจัย (2) ร่างรูปแบบ และ (3) แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ โดยเฉพาะแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวความคิดของลิกเอิร์ท (Liker's Five Rating Scales) คือมีระดับความเหมาะสมมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด แบบประเมินความเหมาะสมดังกล่าวมีการแปลความหมาย ดังนี้

5 หมายถึง รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาตนเอง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาตนเอง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาตนเอง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาตนเอง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาตนเอง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

และมีการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.50-5.00 หมายถึง รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาตนเอง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3.50-4.49 หมายถึง รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาตนเอง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2.50-3.49 หมายถึง รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาตนเอง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

1.50-2.49 หมายถึง รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาตนเอง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.49 หมายถึง รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาตนเอง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

หลังจากการจัดกลุ่มสนทนาคั้งที่ 1 เสร็จสิ้นและผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ รวมทั้งได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแล้ว ผู้วิจัยจึงได้นำผลการพิจารณาประเมินความเหมาะสมตั้งแต่ระดับ 3.00 ขึ้นไปมาพัฒนาเป็นรูปแบบ รวมทั้งได้นำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาพัฒนาปรับปรุงรูปแบบดังกล่าวด้วย

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำสาระสำคัญของรูปแบบสู่การปฏิบัติ

การวิจัยในขั้นตอนนี้ เป็นการนำรูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาตนเองในการศึกษาของนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปสู่การปฏิบัติอันเป็นการตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 ที่ต้องการสร้างและพัฒนาแบบโดยการตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาตนเองในการศึกษาของนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปสู่การปฏิบัติ มีการดำเนินการดังนี้

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่นักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 ทุกคณะ ทุกสาขาที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือแบ่งออกเป็น (1) สถาบันอุดมศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จำนวน 14 แห่ง มีจำนวนนักศึกษา 165,315 คน และ (2) สถาบันอุดมศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำนวน 11 แห่ง มีจำนวนนักศึกษา 109,584 คน รวมจำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 274,899 คน จากจำนวนนักศึกษาดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจะเน้นเฉพาะสถาบันที่มีสถานะเป็นมหาวิทยาลัยตามข้อมูลของหน่วยสารสนเทศอุดมศึกษา สำนักงาน

คณะกรรมการการอุดมศึกษา (ข้อมูลปรับปรุงจาก คลังข้อมูลอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ณ วันที่ 10 มีนาคม 2558)

การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่นักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 ทุกคณะ ทุกสาขาที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือแบ่งออกเป็น

(1) สถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ตั้งอยู่ตอนบน จำนวน 14 แห่ง ได้จำนวนนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 241 คน และ

(2) สถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ตั้งอยู่ตอนล่าง จำนวน 11 แห่ง ได้จำนวนนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 159 คน รวมจำนวนนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในสถาบันอุดมศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งตอนบนและตอนล่าง จำนวน 400 คน การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา จำนวน 400 คนดังกล่าว ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยการหาจำนวนนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งตอนบนและตอนล่าง นำมารวมกัน หลังจากนั้นจึงเปิดตารางประมาณกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน (Taro Yamane, อ้างถึงในพวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543) ได้จำนวน 400 คน แล้วจึงหาสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่เป็นนักศึกษา ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา จำนวน 241 คน โดยคำนวณจากจำนวนประชากรที่เป็นนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จำนวน 165,315 คน และได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา จำนวน 159 คน โดยคำนวณจากจำนวนประชากรที่เป็นนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำนวน 109,584 คน ทั้งนี้ได้นำจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 241 และ 159 มาคำนวณหาสัดส่วนย่อยตามจำนวนของนักศึกษาของแต่ละสถาบัน จึงได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาทั้งตอนบนและตอนล่างที่คำนวณได้มารวมกันได้จำนวน 400 คน ดังตารางดังนี้

ตาราง 1 จำนวนนักศึกษาที่เป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	จำนวนนักศึกษาที่เป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
สถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ตั้งอยู่ตอนบน 14 แห่ง	165,315	241
สถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ตั้งอยู่ตอนล่าง 11 แห่ง	109,584	159
รวม	274,899	400

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แนวคิดในการสร้างเครื่องมือ

แนวคิดในการสร้างเครื่องมือ เพื่อให้ได้มาซึ่งระดับความเป็นไปได้ในการนำเสนอสาระสำคัญของรูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้มีการสังเคราะห์เข้ากับหลักการพัฒนาตนเองของนักศึกษาไปสู่การปฏิบัติ โดยนำไปสอบถามระดับความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ ซึ่งเป็นการตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 ได้นำผลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้สังเคราะห์เข้ากับหลักการพัฒนาตนเอง รวมทั้งผลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ นำมาใช้เป็นกรอบ

แนวคิด ใช้เป็นประเด็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถามซึ่งครอบคลุมเนื้อหาตาม (1) การเรียนรู้เพื่อรู้ (2) การเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ (3) การเรียนรู้เพื่อเป็นพลเมืองที่ดี (4) การเรียนรู้เพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และ (5) การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงตนเองและสังคม โดยมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัว โดยมีเงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม อย่างบูรณาการกัน

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือหรือแบบสอบถามที่สร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นตัวแปรอิสระที่ศึกษาได้แก่ (1) อาชีพของผู้ปกครอง (2) ทุนการศึกษาที่นำมาใช้ในการศึกษา (3) รายได้ที่นำมาใช้ในการศึกษา (4) ค่าใช้จ่ายในการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Summated Rating Scale) ที่สร้างขึ้นโดยอาศัยวิธีการที่เรียกว่ามาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ท (Likert Rating Scale) ซึ่งเป็นผลลัพธ์จากการวิจัยของเรนซิส ลิเคิร์ท (Rensis Likert) ที่ผู้วิจัยทั้งหลายได้ใช้สืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งจอห์นสันและคริสเตนเซน (Johnson and Christensen, 2004 : 175) ได้กำหนดให้อ่านออกเสียงชื่อของนักวิชาการท่านนี้ว่าลิเคิร์ท โดยผลการวิจัยนี้ได้ข้อสรุปว่าความคิดเห็นของผู้ตอบมีการกระจายเป็นโค้งปกติซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 5 ระดับ โดยนำมาประยุกต์ใช้กับการวิจัยนี้คือความเป็นไปได้ในการนำเสนอสาระสำคัญของรูปแบบสู่การปฏิบัติในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยหรือน้อยที่สุด (Anastasi, 1969 : 486 – 487; Garrett, 1973 : 323 - 325) นำแบบสอบถามไปสอบถามกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้คำตอบต่อคำถามว่า มีความเป็นไปได้ในการนำเสนอสาระสำคัญของรูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาตนเองในการศึกษาของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับใด ใน 5 ระดับ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้มีเนื้อหาครอบคลุมประเด็น (1) การเรียนรู้เพื่อรู้ (2) การเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ (3) การเรียนรู้เพื่อเป็นพลเมืองที่ดี (4) การเรียนรู้เพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และ (5) การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงตนเองและสังคม โดยมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัว โดยมีเงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม อย่างบูรณาการกัน

แบบสอบถามแบบมาตราส่วน 5 ระดับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีการแปลความหมายดังนี้

5 หมายถึง มีความเป็นไปได้ในการนำเสนอสาระสำคัญของรูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาตนเองไปสู่การปฏิบัติ ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความเป็นไปได้ในการนำเสนอสาระสำคัญของรูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาตนเองไปสู่การปฏิบัติ ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความเป็นไปได้ในการนำเสนอสาระสำคัญของรูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาตนเองไปสู่การปฏิบัติ ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความเป็นไปได้ในการนำเสนอสาระสำคัญของรูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาตนเองไปสู่การปฏิบัติ ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความเป็นไปได้ในการนำเสนอสาระสำคัญของรูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาตนเองไปสู่การปฏิบัติ ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายเปิดเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาตนเองในการศึกษา

การพัฒนาคุณภาพของเครื่องมือ

การพัฒนาเครื่องมือเพื่อให้ได้เครื่องมือที่ดีและมีคุณภาพ ซึ่งสามารถนำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลสูงที่สุดนั้น ในการนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยการนำเครื่องมือที่ได้สร้างขึ้นดังกล่าวไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ 5 ท่าน ได้แก่

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรดา ชัยสุวรรณ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
3. อาจารย์ ดร.อุษณีย์ เทพวรชัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
4. อาจารย์ ดร.อลงกต ยะไวยักษ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
5. อาจารย์ ดร.อัชชา เขตบำรุง คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) รวมทั้งสำนวนภาษา โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruency, IOC) ที่แต่ละคนพิจารณาให้ความเห็นให้คะแนน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543 : 117) ดังนี้

+1 หมายถึง มีความแน่ใจว่า ข้อความมีความเป็นไปได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติ

0 หมายถึง มีความไม่แน่ใจว่า ข้อความมีความเป็นไปได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติ

-1 หมายถึง มีความแน่ใจว่า ข้อความ มีความเป็นไปได้ไม่ได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติ

ในการนี้ได้กำหนดค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป และผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือพบว่าได้ค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.6.00-1.00 หลังจากนั้นจึงได้นำเครื่องมือที่ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะเห็นควรให้ปรับปรุงมาปรับปรุงเพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และได้นำไปทดลองใช้ (Tryout) กับนักศึกษาจำนวน 30 คน ของมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย แต่เป็นสถาบันที่มีลักษณะความเป็นสถาบันอุดมศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง หลังจากนั้นได้นำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแต่ละด้าน โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach's α Alpha Coefficient) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543 : 120 - 128) ตั้งแต่ระดับ 0.7 ขึ้นไป และคำนวณหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของข้อความในแบบสอบถามแต่ละด้าน (สำเร็จ บุญเรืองรัตน์, 2545 : 25 - 27, 2546; พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543 : 130 - 133) ได้ค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.926-0.958 รวมทั้งฉบับ 0.984 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.653-0.709 รวมทั้งฉบับ 0.638 มีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 2 ผลการทดลองใช้เครื่องมือ

	การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนานตนเองในการศึกษาของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	การหาคุณภาพเครื่องมือ			
		จำนวนข้อ	ค่าความเชื่อมั่น	ค่าอำนาจจำแนก	
	ด้านการเรียนรู้เพื่อรู้	25	0.958	0.677	
	ด้านการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติ	15	0.945	0.709	
	ด้านการเรียนรู้เพื่อเป็นพลเมืองที่ดี	17	0.943	0.681	
	ด้านการเรียนรู้เพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข	15	0.926	0.653	
	ด้านการเปลี่ยนแปลงตนเองและสังคม	15	0.938	0.684	
	รวมทั้งฉบับ	87	0.984	0.638	

การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากที่ได้นำเครื่องมือไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาของสถาบันที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยแล้ว จึงนำผลการทดลองใช้เครื่องมือที่นำมานั้น มาปรับปรุงแก้ไข ตามค่าสถิติที่บ่งชี้ว่าต้องแก้ไขแล้ว หลังจากนั้นจึงนำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ได้ประสานงานกับหน่วยงานต้นสังกัดของผู้วิจัยคือมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล เพื่อประสานต่อไปยังศูนย์เครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งตอนบน ซึ่งมีหน่วยประสานงานของศูนย์ตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น และศูนย์เครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ซึ่งมีหน่วยประสานงานตั้งอยู่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี เพื่อประสานต่อไปยังสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ซึ่งเป็นสถาบันสมาชิกของศูนย์เครือข่าย เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย อนึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนนี้ได้ประสานงานอย่างใกล้ชิดเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลครบถ้วน

การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแล้วจึงวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป (วิจิต อ้วนและอำนาจ วังจัน, 2550) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean, $\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) มีการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลของค่าเฉลี่ย (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2558 :103) มีการแปลความหมายดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง มีความเป็นไปได้ในการนำเสนอสาระสำคัญของรูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาตนเองไปสู่การปฏิบัติ ในระดับมากที่สุด

3.51- 4.50 หมายถึง มีความเป็นไปได้ในการนำเสนอสาระสำคัญของรูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาตนเองไปสู่การปฏิบัติ ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีความเป็นไปได้ในการนำเสนอสาระสำคัญของรูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาตนเองไปสู่การปฏิบัติ ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีความเป็นไปได้ในการนำเสนอสาระสำคัญของรูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาตนเองไปสู่การปฏิบัติ ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีความเป็นไปได้ในการนำเสนอสาระสำคัญของรูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาตนเองไปสู่การปฏิบัติ ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 4 การยืนยันรูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นตอนนี้เป็นการยืนยันรูปแบบ ซึ่งเป็นการตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ที่ต้องการยืนยันรูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาตนเองในการศึกษาของนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดำเนินการโดยการใช้ผลของการนำเสนอสาระสำคัญของรูปแบบสู่การปฏิบัติ มาจัดทำเป็นแบบยืนยันการนำเสนอสาระสำคัญของรูปแบบสู่การปฏิบัติตามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับว่าตรงกับสภาพจริงมากน้อยเพียงใด คือ

5 หมายถึง การนำเสนอสาระสำคัญของรูปแบบสู่การปฏิบัติตรงกับสภาพจริง ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง การนำเสนอสาระสำคัญของรูปแบบสู่การปฏิบัติตรงกับสภาพจริง ในระดับมาก

3 หมายถึง การนำเสนอสาระสำคัญของรูปแบบสู่การปฏิบัติตรงกับสภาพจริง ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง การนำเสนอสาระสำคัญของรูปแบบสู่การปฏิบัติตรงกับสภาพจริง ในระดับน้อย

1 หมายถึง การนำเสนอสาระสำคัญของรูปแบบสู่การปฏิบัติตรงกับสภาพจริง ในระดับน้อยที่สุด

ในการดำเนินการตามขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยเชิญผู้ที่มีความรู้ มีประสบการณ์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบยืนยันด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิยืนยัน รวมทั้งไปเก็บรวบรวมกลับคืนมาด้วยตนเอง ทั้งนี้เพื่อเป็นการรับฟังข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้ทรงคุณวุฒิ อนึ่งผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้วิจัยเชิญเพื่อยืนยัน มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ ดังนี้

1. เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกสาขาวิชาการบริหารการศึกษา หรือ
2. เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกสาขาวิชาการอุดมศึกษา หรือ
3. เป็นผู้บริหารหรือเคยเป็นผู้มหาวิทยาลัยตั้งแต่ระดับหัวหน้าภาควิชาขึ้นไป หรือ
4. เป็นผู้บริหารสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ หรือ

5. เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นที่ยอมรับ
ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน มีรายชื่อดังนี้

1. ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรณทิพย์ นาควิเชตร	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิกุล ภูมิโคกรักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตนกร ยิ้มประเสริฐ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สงวนพงศ์ ชวนชม	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

ในการยืนยันผลครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดค่าการยืนยันการนำสาระสำคัญสู่การปฏิบัติตรงกับสภาพจริงอยู่ในระดับมากหรือที่ระดับ 3.51 ขึ้นไป

ขั้นตอนที่ 5 การบูรณาการเป็นรูปแบบ

ผู้วิจัยนำผลวิจัยตามขั้นตอนที่ 1 ซึ่งเป็นผลของการศึกษา การสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ นำมาสร้างหรือร่างรูปแบบได้ร่างรูปแบบ นำไปสู่ขั้นตอนที่ 2 ของการวิจัยซึ่งเป็นขั้นตอนการนำร่างรูปแบบไปจัดกลุ่มสนทนาเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะ และประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบ จึงได้รูปแบบที่มีความสมบูรณ์ในระดับหนึ่ง หลังจากนั้นจึงดำเนินการในขั้นตอนที่ 3 อันเป็นขั้นตอนการจัดทำแบบสอบถามประกอบรูปแบบ รวมทั้งนำสาระสำคัญของรูปแบบไปสู่การปฏิบัติโดยนำไปสอบถามนักศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ผลคือระดับความเป็นไปได้ในการนำสาระสำคัญของรูปแบบสู่การปฏิบัติ และนำไปสู่ขั้นตอนที่ 4 ซึ่งเป็นขั้นตอนการนำผลการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติมายืนยัน โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาให้การยืนยันที่ตรงกับสภาพจริง และขั้นตอนที่ 5 เป็นขั้นตอนการบูรณาการเป็นรูปแบบซึ่งเป็นการนำผลการวิจัยของแต่ละขั้นตอนข้างต้นมาปรับปรุง ทำให้ผสมผสานกลมกลืนกันเป็นรูปแบบที่มีเนื้อหาสาระครอบคลุมการพัฒนาตนเองในการศึกษาของนักศึกษาประกอบด้วยการเรียนรู้เพื่อรู้ (2) การเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ (3) การเรียนรู้เพื่อเป็นพลเมืองที่ดี (4) การเรียนรู้เพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และ (5) การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงตนเองและสังคม ซึ่งมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับหลักการพัฒนาดังกล่าวอย่างเป็นระบบ เป็นรูปแบบจึงได้รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาด้านการศึกษาของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการเขียนเป็นรายงานการวิจัย พร้อมทั้งจะเผยแพร่สู่สาธารณชนต่อไป